

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра слов'янської філології та загального мовознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри слов'янської філології
та загального мовознавства

 С.Д. Абрамович
“ 29 ” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*

за освітньою програмою *Мова і література (польська); Мова і література (англійська); Мова і література (німецька); Англійська мова і література*

спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (польська)); 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)); 014.02 Середня освіта (Мова і література (німецька)); 035 Філологія (германські мови та література (переклад включно))

галузі знань *01 Освіта; 03 Гуманітарні науки*

мова навчання *українська*

Розробники програми: *Н.І. Дворницька, кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри слов'янської філології та загального мовознавства*

Ухвалено на засіданні кафедри слов'янської філології та загального
мовознавства

Протокол № 8 від 29 серпня 2019 року

ПОГОДЖЕНО

Керівник
групи забезпечення освітньої програми

_____ *підпис*

_____ *ініціали та прізвище*

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета викладання навчальної дисципліни «Загальне мовознавство» полягає в тому, щоб узагальнити, розширити, поглибити та систематизувати знання студентів-випускників, набуті впродовж вивчення всіх навчальних дисциплін лінгвістичного циклу, підкріпивши їх знаннями в аспекті історичного розвитку мовознавства, розвитку та формування основних наукових концепцій, течій, становлення наукової методології. Цей процес логічно пов'язаний із демонстрацією необхідності гармонійного поєднання наукових ідей з практикою вузівського та шкільного викладання мов.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Рік навчання	4
Семестр вивчення	8
Кількість кредитів ЄКТС	4
Загальний обсяг годин	120
Кількість годин навчальних занять	40
Лекційні заняття	22
Практичні заняття	18
Семінарські заняття	-
Лабораторні заняття	-
Самостійна та індивідуальна робота	80
Форма підсумкового контролю	екзамен

3. Статус дисципліни *вибіркова – навчального закладу*

4. Передумови для вивчення дисципліни

Курс «Загальне мовознавство» є завершувальним серед лінгвістичних дисциплін, що вивчалися студентами-філологами впродовж 3 років; відповідно передумовами для вивчення дисципліни "Загальне мовознавство" є весь комплекс знань з лінгвістичних дисциплін, що набувалися студентами-філологами, починаючи з курсу «Вступ до мовознавства».

При вивченні курсу цілком логічним є застосовування знань студентів із суміжних гуманітарних наук (особливо літературознавчих), а також біології, фізики (напр., під час вивчення інструментальних методів дослідження); математики (у питаннях із структуралізмом); інформатики (штучні мови тощо). Якнайтісніший зв'язок передбачається із методиками викладання мов.

5. Програмні компетентності навчання

Студенти, що закінчили вивчення курсу «Загальне мовознавство», повинні мати наступні **компетентності**:

Змістовий модуль 1. "Історія мовознавства. Теорія та історія мови. Методи мовознавства".						
<p><u>Історія науки про мову.</u> Етапи розвитку науки про мову (предмет вивчення, проблеми, завдання, течії, напрями, основні ідеї та здобутки). Від давньої філології до мовознавства XVIII ст. Філологія класичної прадавнини. Мовознавство середніх віків та епохи Відродження. Мовознавство XVII-XVIII ст. Порівняльно-історичне мовознавство та філософія мови. Виникнення порівняльно-історичного мовознавства. Філософія мови В.Гумбольдта. Компаративістика. Логічне і психологічне мовознавство. Младограматизм. Соціологія мови й неограматизм. Лінгвістична концепція Ф. де Соссюра. Мовознавство XX ст. та структуралізм. Функціональна лінгвістика. Дескриптивна лінгвістика. Глоссематика.</p>	14	2	2			
		2	2			
		2	2			
		2				
<p><u>Теорія мови</u> Знакова теорія мови. Мова як особлива знакова система. Інші знакові системи. Структура мовної системи. Мовна структура і мовна система. Подвійне членування мови. Система мови. Фонетична система. Словотвір і морфеміка. Лексична система. Морфологічна система і проблема частин мови. Синтаксична система мови. Парадигматичні й синтагматичні відношення. Ієрархія мовної будови та міжсистемні зв'язки. Графічні системи фіксації мов. Мова, мислення, свідомість. Формування та сприйняття мовлення. Мова і суспільство. Суспільна природа мови і мовної діяльності. Мова як суспільно-історична норма. Територіальна та соціальна диференціація мови. Літературна мова та її стилі. Соціолінгвістика. Мова як історична категорія. Статика і динаміка мови. Функціонування і розвиток мови. Чинники розвитку мови. Причини мовних змін. Взаємодія мов. Диференціація та інтеграція – основні процеси розвитку мов. Загальні закони розвитку мови. Синхронія та діахронія.</p>	14	2	2			
		2	2			
		2	2			
		2				

<u>Методи мовознавства</u> Способи пізнання і методи лінгвістики. Лінгвістичні методи. Описовий метод. Мовні одиниці та їх опис. Прийоми зовнішньої інтерпретації. Прийоми внутрішньої інтерпретації. Математичні прийоми. Інструментальні прийоми й автоматизація лінгвістичних досліджень. Порівняльний метод. Порівняльно- історичний метод. Історико- порівняльний метод. Зіставний метод. Застосування методів лінгвістичних досліджень.	12	2 2 2	2 2 2				
Разом за змістовим модулем	40	22	18				

9. Форми поточного та підсумкового контролю.

Формами поточного та підсумкового контролю є усне та письмове опитування, контрольні роботи; екзамен

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (100 балів) (1 модуль)		екзамен 40	Сума
Змістовий модуль (30 балів)		40	100
Поточний контроль	МКР		
30	30		

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

12. Рекомендована література

Основна:

1. Булаховський Л.А. Нариси з загального мовознавства. К. : Рад. шк., 1959.
2. Булаховський Л.А. Вибрані праці: В 5 т. К.: Наукова думка, 1975.
3. Вандриес Ж. Мова: Лінгвістичний вступ. К.: Секгиз, 1937.
4. Дворницька Н.І. Загальне мовознавство (Матеріали до вивчення) К.-П., 2014.
5. Ковалик І.І., Самійленко С.П. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичної думки. К.: Вища шк., 1974.
6. Кочерган М. Загальне мовознавство. К.: Вища шк., 2000.
7. Лайонз Дж. Вступ в теоретичну лінгвістику. - К.: Вища школа, 1998.
8. Морфологическая типология и проблема классификации языков. М.; Л.: Наука, 1995.
9. Перебийніс В. С. Кількісні та якісні характеристики системи фонем. К.: Наук. думка, 1990.
10. Трубецкой Н.С. Избранные труды по филологии. М.: Прогресс, 1987.
11. Ужченко В.Д. Наука про мову. К.: Рад. шк., 1988.

Додаткова:

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. М.: Сов. энцикл., 1966.
2. Булаховський Л.А. Виникнення і розвиток літературних мов. К., 1995.
3. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. К.: Вища шк., 1985.
4. Кодухов В.И. Общее языкознание. М.: Высш. шк., 1974.
5. Лингвистический энциклопедический словарь. М.: Сов. энцикл., 1990.
6. Человеческий фактор в языке. Язык и порождение речи. М.: Наука, 1991.
7. Кочерган М. Вступ до мовознавства. К.: Вища шк., 1999.